

Ερωτήσεις κατανόησης της ύλης

1. Τι ήταν ο διαφωτισμός; **Σ.Ο.Σ.**

Ήταν πνευματικό κίνημα που εμφανίστηκε στην Αγγλία στα τέλη του 17^{ου} αιώνα και κορυφώθηκε στην Γαλλία του 18^{ου} αιώνα. Εκπρόσωποί του ήταν οι διαφωτιστές όπως ο Ρουσό, ο Βολτέρος, ο Μοντεσκιέ κ.α. Για τους διαφωτιστές όλοι οι άνθρωποι έχουν κάποια δικαιώματα όπως το δικαίωμα στην ζωή, την ελευθερία, την ιδιοκτησία κ.λπ.

2. Τι ήταν η Εγκυκλοπαίδεια;

Ήταν συλλογικό έργο 33 τόμων που παρουσίαζε όλες τις νέες γνώσεις, με πρωτεργάτες τους Ντιντερό και Ντ'Αλαμπέρ.

3. Τι ήταν η φωτισμένη δεσποτεία;

Ήταν μια παραλλαγή της απόλυτης μοναρχίας έτσι ώστε το κράτος να γινόταν περισσότερο αποτελεσματικό.

4. Τι γνωρίζετε για τους Φαναριώτες; **Σ.Ο.Σ.**

Ήταν μορφωμένοι Έλληνες που κατοικούσαν στο φανάρι της Κωνσταντινούπολης. Ήταν μορφωμένοι, γνώριζαν ξένες γλώσσες και κατείχαν υψηλά αξιώματα στην οθωμανική διοίκηση.

5. Τι ήταν οι προεστοί ή δημογέροντες;

Ήταν οι τοπικοί άρχοντες στις διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Ήταν γνωστοί ως κοτζαμπάσηδες ή επίτροποι, ασκούσαν διοίκηση και έπαιρναν φόρους. Με τον χρόνο απέκτησαν λεφτά και δύναμη.

6. Τι ήταν οι κλέφτες;

Ήταν ένοπλοι Έλληνες κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας. Ζούσαν στην ύπαιθρο και είχαν τα λημέρια τους σε μέρη που δεν έφτανε εύκολα κάποιος.

7. Τι ήταν οι αρμαρτωλοί;

Ήταν ένοπλοι Έλληνες που δούλευαν για τους τούρκους και προστάτευαν τις περιοχές από τους κλέφτες.

8. Τι ήταν ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός; **Σ.Ο.Σ.**

Ήταν ένα πνευματικό κίνημα που διαμορφώθηκε στα μέσα του 18^{ου} αιώνα στην Ελλάδα. Έλληνες των παροικιών και του εμπορίου έφεραν στην υπόδουλη Ελλάδα τις ιδέες του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού.

9. Τι ξέρεις για την Φιλική Εταιρεία; Σ.Ο.Σ.

Η Φιλική Εταιρεία ήταν μια μυστική εταιρεία με σκοπό την προετοιμασία του ένοπλου αγώνα των Ελλήνων για την ανεξαρτησία. Ιδρύθηκε το 1814 στην Οδησό της Ρωσίας. Ιδρυτές της ήταν ο Νικόλαος Σκουφάς, ο Αθανάσιος Τσακάλωφ και ο Εμμανουήλ Ξανθός.

Τα μέλη της δρούσαν με μεγάλη μυστικότητα, χρησιμοποιούσαν ψευδώνυμα και είχαν κρυπτογραφικό αλφάβητο.

Μέχρι το 1818 η Φιλική Εταιρεία απευθυνόταν κυρίως σε πλούσιους Έλληνες εμπόρους για να την ενισχύσουν οικονομικά αλλά οι περισσότεροι αρνιόντουσαν. Έτσι, άρχισαν να απευθύνονται σε όλες τις κοινωνικές ομάδες του ελληνισμού, κυρίως μικροεμπόρους και διανοούμενους.

Η ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας, η Αόρατη Αρχή, παρέμενε μυστική και όλοι νόμιζαν ότι αποτελείται από ισχυρά πρόσωπα. Στην αρχή πρότειναν την ηγεσία στον Ιωάννη Καποδίστρια και όταν αυτός αρνήθηκε καθώς θεωρούσε ότι οι συνθήκες δεν ήταν ακόμα ώριμες για επανάσταση, η ηγεσία ανατέθηκε στον Αλέξανδρο Υψηλάντη.

10. Για ποιους λόγους οι συγκυρίες ήταν πιο ευνοϊκές για την ελληνική επανάσταση (1821) στο νότιο ελλαδικό χώρο; Σ.Ο.Σ.

1. Οι ελληνικοί πληθυσμοί ήταν πυκνότεροι.
2. Δεν υπήρχε τόσο πολύς οθωμανικός στρατός.

3. Από το 1820 έως το 1822 μεγάλο μέρος του οθωμανικού στρατού ήταν απασχολημένο με τον πόλεμο εναντίον του Αλή Πασά της Ηπείρου.
4. Υπήρχαν εκεί πολλοί Φιλικοί που προετοίμαζαν την επανάσταση.
5. Υπήρχαν πολλοί κλέφτες.
6. Υπήρχαν πολλά ελληνικά εμπορικά σκάφη εφοδιασμένα με κανόνια.
7. Πολλοί Έλληνες είχαν εμπειρία τόσο στη ξηρά όσο και στη θάλασσα.
8. Τα ορεινά εδάφη της Πελοποννήσου ευνοούσαν τον κλεφτοπόλεμο.

11. Ποιους πρωταγωνιστές της Ελληνικής Επανάστασης γνωρίζεις;

Στην Πελοπόννησο: ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και ο Παπαφλέσσας

Στην Στερεά: ο Οδυσσέας Ανδρούτσος, ο Αθανάσιος Διάκος, ο Μάρκος Μπότσαρης, ο Γεώργιος Καραϊσκάκης

Στα νησιά: ο Κωνσταντίνος Κανάρης, ο Ανδρέας Μιαούλης, η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, η Μαντώ Μαυρογένους

12. Τι ξέρεις για την φάση της Κάμψης (1825-1827); (δηλ. έγαναν οι Έλληνες)

Ο Ιμπραήμ ανακαταλαμβάνει την Πελοπόννησο (1825) και ο Παπαφλέσσας σκοτώνεται στο Μανιάκι προσπαθώντας να αντισταθεί.

Ο Ιμπραήμ με τον Κιουταχή πραγματοποιούν την άλωση του Μεσολογγίου το 1826, καταλαμβάνει τη Στερεά Ελλάδα, την Αθήνα και την Ακρόπολη και ο Καραϊσκάκης σκοτώνεται λίγο πριν την κατάληψη της Ακρόπολης.

Όλα έδειχναν ότι η επανάσταση έσβηνε.

13. Τι ξέρεις για τη Συνθήκη του Λονδίνου (1827); **Σ.Ο.Σ.**

Με αυτή ιδρύεται **αυτόνομο ελληνικό κράτος** όταν η Αγγλία, η Γαλλία και η Ρωσία αποφάσισαν να γίνει ειρήνη για δικούς τους λόγους. Αυτό βέβαια δεν σήμαινε ότι η επανάσταση είχε τελειώσει.

14. Τι ήταν οι Εθνοσυνελεύσεις; **Σ.Ο.Σ.**

Η ανάγκη ενιαίας διεύθυνσης του Αγώνα και η αντικατάστασή των μέχρι τότε τοπικών κυβερνήσεων (Πελοποννησιακή Γερουσία, Γερουσία της Δυτικής Στερεάς και Άρειος Πάγος στην Ανατολική Στερεά) οδήγησε στη σύγκληση Εθνοσυνελεύσεων.

Εθνοσυνελεύσεις ονομάζονταν στην Ελλάδα σώματα αντιπροσώπων που αντιπροσώπευαν το έθνος, λαμβάνοντας σημαντικές αποφάσεις όπως την ψήφιση Συντάγματος.

15. Πόσες Εθνοσυνελεύσεις είχαμε κατά την επανάσταση και τι ξέρεις για αυτές; Σ.Ο.Σ.

Α' Εθνοσυνέλευση: Στην Επίδαυρο το 1821 ψηφίζει Σύνταγμα με πολίτευμα την αβασίλευτη δημοκρατία, σχηματίστηκαν 2 σώματα για την άσκηση της εξουσίας, το Βουλευτικό και το Εκτελεστικό.

Β' Εθνοσυνέλευση: Στο Άστρος Κυνουρίας το 1823 ψηφίζει νέο Σύνταγμα και καταργεί τους τοπικούς οργανισμούς.

Γ' Εθνοσυνέλευση: Στην Τροιζήνα το 1827 ψηφίζει νέο Σύνταγμα και εκλέγει τον Καποδίστρια Κυβερνήτη της Ελλάδας.

16. Τι ξέρεις για τον εμφύλιο πόλεμο κατά την επανάσταση; Σ.Ο.Σ.

Η πολιτική ένταση που υπήρχε μεταξύ των πρόκριτων που είχαν την εξουσία πριν την επανάσταση και των οπλαρχηγών που αναδείχθηκαν από τον Αγώνα δεν άργησε να εξελιχθεί σε ένοπλη αντιπαράθεση το 1823.

Αιτίες ήταν οι τοπικιστικές διαφωνίες, η διαχείριση των χρημάτων του αγγλικού δανείου και οι προσωπικές φιλοδοξίες τους.

Από την μία πλευρά είχαμε τους αγωνιστές του 1821 και τον Κολοκοτρώνη και από την άλλη πλευρά τους πολιτικούς Μαυροκορδάτο και Κωλέττη.

Ο εμφύλιος πόλεμος και η επικράτηση τελικά των πολιτικών οδήγησε τον Κολοκοτρώνη και τον Οδυσσέα Ανδρούτσο στη φυλακή.

17. Ποια ήταν τα πολιτικά κόμματα που δημιουργήθηκαν την επαναστατική περίοδο;

Σ.Ο.Σ.

Την περίοδο 1823-1825 δημιουργήθηκαν πολιτικά κόμματα που συνδέονταν με τις Δυνάμεις:

1. Το αγγλικό κόμμα με αρχηγό τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο.
2. Το γαλλικό κόμμα με αρχηγό τον Ιωάννη Κωλέττη.
3. Το ρωσικό κόμμα με αρχηγούς τον Ανδρέα Μεταξά και τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη.

18. Τι ξέρεις για το κίνημα του φιλελληνισμού; Σ.Ο.Σ.

Ήταν κίνημα συμπαράστασης στους επαναστατημένους Έλληνες από Ευρώπη και Αμερική.

Οι φιλέλληνες βοήθησαν οικονομικά και ηθικά την επανάσταση ενώ πολλοί πολέμησαν στο πλευρό των Ελλήνων.

Οι παράγοντες που γέννησαν τον φιλελληνισμό ήταν:

1. Ο φιλελευθερισμός.
2. Η Γαλλική Επανάσταση.
3. Ο θαυμασμός προς τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.
4. Ο αποτροπιασμός από τις βιαιότητες των τούρκων εναντίον Ελλήνων αμάχων.
5. Η συγκίνηση που είχαν προκαλέσει οι ελληνικές επιτυχίες.

19. Τι προέβλεπε το Πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας του Λονδίνου (1830); Σ.Ο.Σ.

Με τους χειρισμούς του Καποδίστρια, η Ελλάδα έγινε ανεξάρτητο κράτος με το **Πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας του Λονδίνου** στις 3 Φεβρουαρίου 1830. Τα σύνορα της Ελλάδας ορίζονταν στη γραμμή Αχελώου – Σπερχειού. Παράλληλα οι Δυνάμεις επέλεξαν τον πρίγκιπα Λεοπόλδο του Σαξ Κόμπουργκ ως ηγεμόνα της Ελλάδας. Αυτός όμως δεν αποδέχθηκε την εκλογή του.

20. Ποιες κοινωνικές αλλαγές/μετασχηματισμούς έφερε η βιομηχανική επανάσταση; Σ.Ο.Σ.

Οι αριστοκράτες: παρέμεναν πανίσχυροι στην ανατολική και μεσογειακή Ευρώπη. Μόνο στη Γαλλία έχαναν τη δύναμή τους.

Οι αστοί: έγιναν η κυρίαρχη τάξη. Χωρίζονταν σε (α) μεγαλοαστούς (πχ βιομηχάνους, τραπεζίτες) (β) μεσοαστούς (πχ βιοτέχνες) και (γ) μικροαστούς (δημόσιους και ιδιωτικούς υπαλλήλους).

Οι αγρότες: ήταν η πλειοψηφία των Ευρωπαίων του 19^{ου} αιώνα. Ζούσαν σε ασταθείς συνθήκες και πολλοί μετανάστευαν.

Οι εργάτες: συνεχώς αυξάνονταν. Δούλευαν 12-16 ώρες την ημέρα, όλες τις ημέρες του χρόνου. Έπαιρναν πολύ μικρούς μισθούς. Ζούσαν σε μικρά και ανθυγιεινά σπίτια.

21. Τι ξέρεις για τις σοσιαλιστικές ιδέες/θεωρίες κατά την βιομηχανική επανάσταση;

Οι πρώτοι σοσιαλιστές μιλούσαν για μια ιδανική κοινωνία που έπρεπε να υπάρχει. Οι απόψεις τους ονομάστηκαν ουτοπικός σοσιαλισμός. Το 1848 οι Γερμανοί **Καρλ Μαρξ και Φρίντριχ Ένγκελς** δημοσίευσαν το Κομμουνιστικό Μανιφέστο. Αργότερα ο Μαρξ δημοσίευσε το Κεφάλαιο. Σε αυτό υποστήριζε ότι η κοινωνική αδικία υπάρχει επειδή οι ολιγάριθμοι αστοί είχαν στα χέρια τους τα μέσα παραγωγής (δηλαδή πρώτες ύλες, μηχανήματα, κεφάλαιο).

Θα έπρεπε λοιπόν η εργατική τάξη να οργανωθεί σε ένα δικό της κόμμα (το κομμουνιστικό), να ανατρέψει το καπιταλισμό και να πάρει αυτή τα μέσα παραγωγής στα χέρια της. Η νέα κομμουνιστική κοινωνία δεν θα είχε τάξεις κι έτσι δε θα υπήρχε εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Αυτές οι θέσεις έγιναν γνωστές ως **μαρξισμός**.

22. Τι γνωρίζεις για την ανάπτυξη του συνδικαλισμού κατά την βιομηχανική επανάσταση;

Σ.Ο.Σ.

Οι εργάτες, που ζούσαν σε άθλιες συνθήκες, ξεσηκώθηκαν. Μετά το 1830 άρχισαν να διεκδικούν οργανωμένα κάποια αιτήματα, όπως ήταν η δωρη εργασία. Το 1838 η αγγλική Ένωση Εργατών δημοσίευσε τη Χάρτα του Λαού, με την οποία διατύπωσαν διάφορα πολιτικά αιτήματα, όπως η καθολική ψηφοφορία για τους άνδρες. Τα μέλη της Ένωσης ονομάστηκαν χαρτιστές.

Οι εργάτες διεκδικούσαν τα δικαιώματά τους, κυρίως με απεργίες, οι οποίες κατέληγαν σε βίαιες καταστολές. Η **απεργία των εργατών του Σικάγου, την 1^η Μαΐου 1886** με αίτημα την 8ωρη εργασία πνίγηκε στο αίμα. Τα συνδικάτα και τα σοσιαλιστικά κόμματα από το 1890 άρχισαν να γιορτάζουν την Πρωτομαγιά ως Παγκόσμια Ημέρα Εργατών. Ως τα τέλη του 19^{ου} αιώνα τα συνδικάτα είχαν πετύχει:

1. Την 10ωρη εργασία.
2. Τη δημιουργία ασφαλιστικών ταμείων, που στήριζαν οικονομικά τους εργάτες σε περίπτωση ατυχήματος, ασθένειας ή απόλυσης.
3. Τις συλλογικές συμβάσεις με τους εργοδότες (δηλαδή εξασφάλιση κατώτερου ορίου στους μισθούς).

23. Τι ξέρεις για το κίνημα του φεμινισμού κατά την βιομηχανική επανάσταση;

Κατά τον 19^ο αιώνα πολλές γυναίκες εργάζονταν στα εργοστάσια. Απέκτησαν οικονομική ανεξαρτησία κι άρχισαν να διεκδικούν δικαιώματα. Το 1903 η Αγγλίδα **Έμελιν Πάνκχορστ** ίδρυσε την Κοινωνική και Πολιτική Ένωση Γυναικών, που μαχόταν για τα δικαιώματα στις γυναίκες, κάτι που άρχισε να γίνεται κατά τον 20^ο αιώνα σε κάποιες χώρες της Ευρώπης.

24. Τι ξέρεις για τον Ιωάννη Καποδίστρια και το έργο του; Σ.Ο.Σ.

Τον Ιωάννη Καποδίστρια τον εξέλεξε κυβερνήτη της Ελλάδας η Γ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας. Όταν έφτασε στην Ελλάδα η κατάσταση ήταν τραγική: η χώρα είχε ερημωθεί, ο λαός είχε εξαθλιωθεί, οι πειρατές έλεγχαν μεγάλες περιοχές και ο αιγυπτιακός στρατός βρισκόταν στη Πελοπόννησο ενώ την ίδια στιγμή ο τουρκικός στρατός βρισκόταν στη Στερεά.

Οι κινήσεις/έργο του Καποδίστρια:

1. Κατάργησε το Σύνταγμα της Τροιζήνας και πήρε όλη την εξουσία στα χέρια του για να αντιμετωπίσει τα μεγάλα προβλήματα.
2. Ίδρυσε τακτικό στρατό και στόλο αξιοποιώντας τους αγωνιστές της επανάστασης. Ίδρυσε τον Λόχο των Ευελπίδων.
3. Έφτιαξε το 1^ο κρατικό ταμείο με εισφορές Ελλήνων του εξωτερικού και φιλελλήνων και ίδρυσε τράπεζα.
4. Έκοψε νόμισμα, το πρώτο εθνικό νόμισμα της Ελλάδας, τον Φοίνικα.
5. Εφάρμοσε αυστηρή λιτότητα στις δημόσιες δαπάνες.
6. Εκσυγχρόνισε τη γεωργία με νέες μεθόδους.
7. Ίδρυσε το Ορφανοτροφείο της Αίγινας, 3 ελληνικά σχολεία (σαν τα σημερινά γυμνάσια), αρκετές επαγγελματικές σχολές και το Πρότυπον Σχολείον.
8. Με διπλωματικές ενέργειες πέτυχε την αναγνώριση της ανεξαρτησίας της Ελλάδας και την διεύρυνση των συνόρων της.

25. Ποιες ήταν οι αντιδράσεις/αντιπολίτευση κατά του Καποδίστρια; **Σ.Ο.Σ.**

Πολλές αντιδράσεις προκλήθηκαν από την επιλογή του Καποδίστρια για δημιουργία ισχυρού και συγκεντρωτικού (με πολλές εξουσίες στα χέρια του) κράτους. Αντέδρασαν οι πρόκριτοι (π.χ. Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης), πλούσιοι πλοιοκτήτες (π.χ. Κουντουριώτης), Φαναριώτες (π.χ. Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος) και φιλελεύθεροι διανοούμενοι (π.χ. Αδαμάντιος Κοραής).

Όλοι αυτοί ζητούσαν σύνταγμα από τον Κυβερνήτη. Επίσης αντιδρούσαν η Αγγλία και η Γαλλία, θεωρώντας τον Καποδίστρια όργανο των Ρώσων.

Από τις αρχές του 1830 άρχισαν εξεγέρσεις και μετά τη φυλάκιση του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, η αντίδραση μεγάλωσε και στις 27 Σεπτεμβρίου 1831 ο Κωνσταντίνος και ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης δολοφόνησαν τον Καποδίστρια στο Ναύπλιο.

26. Τι προέβλεπε η Συνθήκη του Λονδίνου (1832); **Σ.Ο.Σ.**

Να γίνει ο Όθωνας βασιλιάς, με πολίτευμα του κράτους την απόλυτη μοναρχία και τη χορήγηση 20 εκατομμυρίων φράγκων ως πρώτη δόση δανείου από τα 60 εκατομμύρια.

27. Τι ονομάζουμε Αντιβασιλεία; Ποια ήταν τα μέλη της;

Επειδή ο Όθωνας ήταν ανήλικος, συμφωνήθηκε πως μέχρι την ενηλικίωσή του (1835) την εξουσία θα ασκεί μια επιτροπή από Βαυαρούς αξιωματούχους, διορισμένους από τον πατέρα του Όθωνα που θα ονομαζόταν Αντιβασιλεία.

Τα τρία μέλη της επιτροπής ήταν ο Άρμανσπεργκ (πρωθυπουργός και υπουργός εξωτερικών), ο Μάουρερ (αρμόδιος για την εκπαίδευση, τη δικαιοσύνη και την εκκλησία) και ο Χάιντεκ (υπεύθυνος για τις ένοπλες δυνάμεις).

28. Ποιες ήταν οι αιτίες της επανάστασης της 3^{ης} Σεπτεμβρίου του 1843 και τα αποτελέσματά της; Σ.Ο.Σ.

Οι αιτίες της επανάστασης ήταν:

1. Η επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης των αγροτών.
2. Η ανάπτυξη της ληστείας στην ύπαιθρο.
3. Η αδυναμία της Ελλάδας να πληρώσει τα δάνειά της με αποτέλεσμα οι Μεγάλες Δυνάμεις να επιβάλουν οικονομικό έλεγχο και περικοπή κρατικών δαπανών.
4. Οι περικοπές που έγιναν στους στρατιωτικούς.

Τη νύχτα από 2 έως 3 Σεπτεμβρίου 1843 δυνάμεις της φρουράς της Αθήνας και πολλοί πολίτες συγκεντρώθηκαν έξω από το παλάτι (σημερινή Βουλή) και απαίτησαν από τον Όθωνα την παραχώρηση συντάγματος (γι' αυτό η πλατεία ονομάστηκε μετά Πλατεία

Συντάγματος). Ο Όθωνας αρχικά αρνήθηκε, στη συνέχεια όμως, υποχώρησε και προκήρυξε εκλογές για Εθνοσυνέλευση που θα ψήφιζε Σύνταγμα.

29. Τι ξέρεις για το Σύνταγμα του 1844; **Σ.Ο.Σ.**

Μετά την επανάσταση του 1843 η Εθνοσυνέλευση ψήφισε το 1844 Σύνταγμα με το οποίο θεσπίστηκε το πολίτευμα της συνταγματικής μοναρχίας. Τη νομοθετική εξουσία ασκούσαν από κοινού βασιλιάς, Γερουσία (τα μέλη της διορίζονταν από τον βασιλιά και ήταν ισόβια) και Βουλή (τα μέλη της εκλέγονταν από τον λαό). Την εκτελεστική εξουσία ασκούσαν από τον βασιλιά μέσω των υπουργών του τους οποίους τους διορίζει και έπαινε όποτε ήθελε. Την δικαστική εξουσία ασκούσαν οι δικαστές που διορίζονταν και παύονταν από τον βασιλιά.

30. Ποιοι ήταν οι αυτόχθονες και οι ετερόχθονες; **Σ.Ο.Σ.**

Αυτόχθονες: ήταν έλληνες γεννημένοι σε περιοχές που εντάχθηκαν στο ελληνικό κράτος.

Ετερόχθονες: ήταν έλληνες γεννημένοι σε περιοχές που βρίσκονταν έξω από τα σύνορα του ελληνικού κράτους.

31. Να ορίσεις τους όρους Μεγάλη Ιδέα, αλύτρωτοι και αλυτρωτισμός. Σ.Ο.Σ.

Μεγάλη Ιδέα: ήταν η ιδέα ότι για την ανάπτυξη της Ελλάδας και το ξεπέρασμα των προβλημάτων της, ήταν αναγκαία η ενσωμάτωση όσο το δυνατόν περισσότερων εδαφών της οθωμανικής αυτοκρατορίας όπου ζούσαν ελληνικοί πληθυσμοί. Εισηγητής της Μεγάλης Ιδέας υπήρξε ο Κωλέττης.

Αλύτρωτοι: ήταν οι έλληνες που ζούσαν στην οθωμανική αυτοκρατορία.

Αλυτρωτισμός: ήταν η πολιτική που στόχευε στην ελευθέρωση των αλύτρωτων ελλήνων από τον οθωμανικό ζυγό.

32. Ποια ήταν τα αποτελέσματα του Κριμαϊκού Πολέμου (1856);

1. Η ήττα της Ρωσίας.
2. Το **χάτι χαμαγιούν** (δηλαδή μεταρρύθμιση με στόχο τη διασφάλιση της ισότητας όλων των κατοίκων της οθωμανικής αυτοκρατορίας).
3. Τα τρία παλαιά κόμματα (αγγλικό-γαλλικό-ρωσικό) έπαψαν να υπάρχουν.

33. Πότε έγινε η έξωση του Όθωνα;

Ο Όθωνας από το 1859 έως το 1862 δεν είχε πλέον να προσφέρει τίποτα στη χώρα. Έτσι, ενισχύθηκε το κοινωνικό ρεύμα εναντίον του Όθωνα. Το 1862 στασίασε η φρουρά της Αθήνας, ο Όθωνας κηρύχθηκε έκπτωτος και υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει τη χώρα. Έφυγε για το Μόναχο όπου και πέθανε το 1867.

34. Τι γνωρίζεις για την ενσωμάτωση των Επτανήσων;

Μετά την έξωση του Όθωνα (1862) οι Δυνάμεις αναγόρευσαν βασιλιά τον Ελλήνων τον δανό πρίγκιπα Γεώργιο τον Α'. Παράλληλα η Αγγλία πιεζόμενη από τους αγώνες των ριζοσπαστών Επτανησίων για ενσωμάτωση πρόσφεραν στον νέο βασιλιά τα Επτάνησα. Η ενσωμάτωσή τους έγινε το 1864.

35. Τι προέβλεπε το Σύνταγμα του 1864; Σ.Ο.Σ.

1. Θέσπιζε το πολίτευμα της βασιλευόμενης δημοκρατίας.
2. Θεμελίωνε τη δημοκρατική αρχή.
3. Αναγνώριζε το λαό ως κυρίαρχο παράγοντα του πολιτεύματος.
4. Όριζε τον βασιλιά ως ανώτατο άρχοντα.
5. Κατοχύρωνε τη διάκριση των εξουσιών.

6. Καταργούσε τη Γερουσία.
7. Έδινε καθολικό δικαίωμα ψήφου στους άντρες άνω των 21 ετών.

36. Τι ήταν η αρχή της δεδηλωμένης (1875); Σ.Ο.Σ.

Ο Χαρίλαος Τρικούπης για την αντιμετώπιση των αυθαιρεσιών του βασιλιά που διορίζε όποιον ήθελε πρωθυπουργό, πρότεινε τη ψήφιση της αρχής της δεδηλωμένης σύμφωνα με την οποία ο βασιλιάς διορίζε πρωθυπουργό όποιον είχε τη δεδηλωμένη εμπιστοσύνη της βουλής (δηλαδή την πλειοψηφία). Η αρχή αυτή αναγνωρίστηκε από το βασιλιά το 1875.

37. Τι ήταν ο δικομματισμός; Σ.Ο.Σ.

Η καθιέρωση της αρχής της δεδηλωμένης οδήγησε τα μικρά κόμματα στην εξαφάνιση ή στην ενσωμάτωσή τους με μεγαλύτερα. Έτσι τη δεκαετία 1885-1895 υπήρχαν μόνο δύο κόμματα στην εξουσία, το ένα με επικεφαλής τον Χαρίλαο Τρικούπη και το άλλο με επικεφαλής τον Θεόδωρο Δηλιγιάννη. Το σύστημα αυτό ονομάστηκε δικομματισμός.

38. Ποιο ήταν το πρόγραμμα του Χαρίλαου Τρικούπη;

Το πρόγραμμα του Τρικούπη ήταν:

1. Κατασκευή μεγάλων έργων (σιδηρόδρομοι, διάνοιξη διώρυγας Κορίνθου, δρόμοι).

2. Ανασυγκρότηση των ένοπλων δυνάμεων.
3. Εξυγίανση της δημόσιας διοίκησης.
4. Επιδίωξη ειρηνικής συμβίωσης με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Για να τα πετύχει αυτά επέβαλε βαρύτατη φορολογία και σύναψε δάνεια με τράπεζες του εξωτερικού.

39. Τι ήταν το Κρητικό Ζήτημα; Σ.Ο.Σ.

Οι προσπάθειες των Ελλήνων της Κρήτης, των ελεύθερων ελλήνων και του ελληνικού κράτους για ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα και η εμπλοκή της οθωμανικής αυτοκρατορίας και των Δυνάμεων σε αυτές ονομάστηκαν Κρητικό Ζήτημα.

40. Τι προέβλεπε ο Οργανικός Νόμος (1868);

1. Την πρόσληψη Χριστιανών υπαλλήλων στη διοίκηση.
2. Τη συμμετοχή Χριστιανών αντιπροσώπων στη διοίκηση.
3. Την ισοτιμία ελληνικής και τουρκικής γλώσσας.
4. Μεικτά δικαστήρια (χριστιανών και μουσουλμάνων).

41. Τι προέβλεπε η Σύμβαση της Χαλέπας (1878);

1. Ο Γενικός Διοικητής μπορεί να είναι Χριστιανός.
2. Στη Γενική Διοίκηση οι περισσότεροι θα ήταν χριστιανοί.
3. Στη Κρήτη θεσπίστηκε καθεστώς ημιαυτονομίας.

42. Τι γνωρίζεις για το κίνημα στο Γουδί; Σ.Ο.Σ.

Τον Μάιο του 1909 ιδρύθηκε ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος (οργάνωση κατώτερων αξιωματικών). Τα μέλη του Συνδέσμου ήταν δυσαρεστημένα με τη βασιλική οικογένεια και την κατάσταση που επικρατούσε στο στράτευμα.

Η κυβέρνηση αρχικά προσπάθησε να διαπραγματευτεί με τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο. Αργότερα όμως (στις 12 Αυγούστου του 1909) άλλαξε στάση και προσπάθησε να συλλάβει τους αρχηγούς του Συνδέσμου. Ο Σύνδεσμος ανέθεσε την αρχηγία στον συνταγματάρχη Νικόλαο Ζορμπά και στις 15 Αυγούστου προχώρησε σε εκδήλωση στο στρατόπεδο στο Γουδί (στην Αθήνα). Η κυβέρνηση δέχτηκε τους όρους του Συνδέσμου κι έτσι οι αρχηγοί του επέστρεψαν στις θέσεις τους.

43. Τι ξέρεις για την βενιζελική πολιτική της περιόδου 1910-1912;

Το κίνημα στο Γουδί (1909) πρότεινε στον Βενιζέλο την πρωθυπουργία, ο Βενιζέλος αρνήθηκε την κατάργηση της βασιλείας για να μην διχάσει το λαό σε κρίσιμη περίοδο. Έπεισε να γίνουν εκλογές για ανάδειξη αναθεωρητικής βουλής (δηλαδή να αναθεωρήσει μόνο άρθρα του Συντάγματος) και όχι συντακτικής (δηλαδή να αλλάξει το πολίτευμα και να καταργήσει τη μοναρχία).

Το κόμμα των Φιλελεύθερων με τον Βενιζέλο κερδίζει τις εκλογές το 1910 και αναθεωρώντας το Σύνταγμα το 1911:

1. Προστάτευσε τις ατομικές ελευθερίες.
2. Απαλλοτρίωσε εκτάσεις και τις μοίρασε στους ακτήμονες.
3. Θέσπισε τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων.
4. Απαγόρευσε να εκλέγονται βουλευτές οι στρατιωτικοί και οι δημόσιοι υπάλληλοι.
5. Καθιέρωσε τη δωρεάν υποχρεωτική εκπαίδευση.

Επίσης, αναδιοργάνωσε το στράτευμα, αξιοποίησε όλους τους αξιωματικούς και επανέφερε τον διάδοχο Κωνσταντίνο στην ηγεσία του στρατού, απόφαση που προκάλεσε αντιδράσεις ανάμεσα στους βενιζελικούς. Στόχος του ήταν να ενώσει τους Έλληνες γιατί εκτιμούσε ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να μπει σε πόλεμο για να πετύχει τους εθνικούς της στόχους (Μεγάλη Ιδέα).

44. Ποια ήταν τα αίτια των βαλκανικών πολέμων; Σ.Ο.Σ.

Τα αίτια των βαλκανικών πολέμων ήταν τα εξής:

1. Οι ελπίδες ότι οι Νεότουρκοι θα έδιναν δικαιώματα στους αλλοεθνείς διαψεύστηκαν. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία επιδίωκε τον πλήρη εκτουρκισμό του κράτους της. Έτσι, αναζωπυρώθηκαν τα εθνικά αισθήματα των Ελλήνων, των Βουλγάρων και των Σέρβων που ήθελαν να προστατεύσουν τους ομοεθνείς τους από τους Νεότουρκους και να πάρουν εδάφη από την Οθωμανική Αυτοκρατορία.
2. Η Γερμανία, η Ιταλία και η Αυστροουγγαρία έπλητταν τα συμφέροντα των Άγγλων, των Γάλλων και των Ρώσων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

45. Πως ξεκίνησε και με ποια Συνθήκη τελείωσε ο Α Παγκόσμιος Πόλεμος (1912-1913);

Προκειμένου να εκδιωχθούν οι Οθωμανοί από τα βαλκάνια ο Βενιζέλος ακολούθησε την πολιτική της βαλκανικής συνεργασίας. Συγκροτήθηκε έτσι συμμαχία των βαλκανικών λαών (Σερβία, Βουλγαρία, Ελλάδα, Μαυροβούνιο) με στόχο την εκδίωξη των Οθωμανών.

Το 1912 όταν αρνήθηκε ο Σουλτάνος να συζητήσει το αίτημα των βαλκανικών συμμάχων και να σεβαστεί τα δικαιώματα των λαών αυτών, ο ελληνικός στρατός ξεκίνησε πόλεμο. Απελευθέρωσε Μακεδονία, Ήπειρο, νησιά του Βόρειου και Ανατολικού Αιγαίου. Με εντολή του Βενιζέλου ο Κωνσταντίνος πρόλαβε να απελευθερώσει τη Θεσσαλονίκη πριν τους Βουλγάρους και να την προσαρτήσει στην Ελλάδα ώστε να μην περιέλθει υπό

βουλγαρική κατοχή. Ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος τελείωσε με την **συνθήκη του Λονδίνου (1913)**.

46. Ποιες ήταν οι ρυθμίσεις της συνθήκης του Βουκουρεστίου (1913) με την οποία τερματίστηκε ο Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος; Σ.Ο.Σ.

Η συνθήκη του Λονδίνου άφηνε πολλές εκκρεμότητες και η Βουλγαρία θεώρησε ότι αδικήθηκε και κήρυξε τον πόλεμο στους πρώην συμμάχους για να πάρει περισσότερα εδάφη. Τελικά όμως ηττήθηκε και οι βαλκανικοί πόλεμοι τελείωσαν με τη **Συνθήκη του Βουκουρεστίου (1913)**. Η Ελλάδα εξασφάλισε το μεγαλύτερο μέρος της Μακεδονία, τη νότια Ήπειρο, σημαντικά νησιά βόρειου και ανατολικού Αιγαίου και την Κρήτη. Τα εδάφη αυτά ονομάστηκαν **νέες χώρες**. Με τους βαλκανικούς πολέμους η Ελλάδα διπλασίασε τα εδάφη και τον πληθυσμό της.

47. Ποια ήταν τα αίτια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου; Σ.Ο.Σ.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν αποτέλεσμα της ταυτόχρονης δράσης τριών παραγόντων:

1. **Ο Ιμπεριαλισμός:** ήταν η κύρια αιτία του πολέμου δηλαδή η πολιτική επέκτασης των αναπτυγμένων βιομηχανικά και οικονομικά κρατών σε βάρος των υπολοίπων. Πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιζε η Γερμανία, η οποία αναπτυσσόταν ταχύτατα και ήθελε να καλύψει τις ανάγκες της σε πρώτες ύλες, καύσιμα και αγορές με την αναδιανομή του

πλούτου και των αποικιών. Έτσι ήρθε σε σύγκρουση με τις παλιές μεγάλες δυνάμεις, τη Μεγάλη Βρετανία και τη Γαλλία.

2. **Ο Εθνικισμός:** ήταν επίσης μια βασική αιτία. Δεν πρέπει να θεωρούμε ότι οι λαοί της Ευρώπης ήθελαν τον πόλεμο. Δεν τον ήθελαν όμως δεν ήταν και εύκολο να καταπνίξουν τα εθνικά τους αισθήματα για να διατηρηθεί η ειρήνη.
3. **Ο Μιλιταρισμός:** ενισχύοταν διαρκώς δηλαδή ο υπερτονισμός των στρατιωτικών αξιών. Η ανάπτυξη της γερμανικής πολεμικής βιομηχανίας και η στρατιωτική ενίσχυση της Γερμανίας, οδήγησαν και τις άλλες ευρωπαϊκές δυνάμεις στην αύξηση των στρατιωτικών εξοπλισμών. Παράλληλα οι περισσότερες χώρες έβλεπαν τον πόλεμο ως μόνη λύση για τις διαφορές τους.

48. Ποια ήταν τα αντίπαλα στρατόπεδα κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο;

Κεντρικές Δυνάμεις ή Τριπλή Συμμαχία: Γερμανία, Αυστροουγγαρία και Ιταλία.

Τριπλή ή Εγκάρδια Συνεννόηση: Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία. Έγινε γνωστή ως Αντάντ.

49. Ποια ήταν η αφορμή για τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο;

Η αφορμή δόθηκε στο **Σεράγεβο της Βοσνίας** (υπό Αυστροουγγρική κατοχή). Τον Ιούνιο του 1914 ο διάδοχος του αυστριακού θρόνου **Φραγκίσκος Φερδινάνδος** δολοφονήθηκε από ένα νεαρό **Σέρβο εθνικιστή**. Η Αυστροουγγαρία κήρυξε τον πόλεμο στη Σερβία, ενώ η Γερμανία τάχθηκε στο πλευρό της Αυστροουγγαρίας. Στα

επόμενα 4 χρόνια έγιναν συνολικά 60 κηρύξεις πολέμων. Έτσι ξεκίνησε ο **Μεγάλος Πόλεμος ή Α' Παγκόσμιος Πόλεμος**.

50. Ποια τα κύρια μέτωπα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο; (δηλ. ποιος επιτέθηκε σε ποιον)

1. Οι **Γερμανοί** εισέβαλαν στο Βέλγιο και κινήθηκαν προς το Παρίσι, αλλά αποκρούστηκαν από τον γαλλικό στρατό (**μάχη του Μάρνη**).
2. Η **Βρετανία** κήρυξε τον πόλεμο στη Γερμανία.
3. Γερμανοί και Γάλλοι έσκαψαν σε μια γραμμή εκατοντάδων χιλιομέτρων στο ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ, **χαρακώματα**, όπου οι συνθήκες ζωής ήταν τραγικές.
4. Οι **Ρώσοι** επιτέθηκαν στην ανατολική Γερμανία (Πρωσία), αλλά ανακόπηκαν από τους Γερμανούς: ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ.
5. Τον Οκτώβρη του 1914 μπήκε στον πόλεμο και η **Οθωμανική Αυτοκρατορία** στο πλευρό των Κεντρικών Δυνάμεων.

51. Τι ξέρεις για τον Εθνικό Διχασμό; Ποιες ήταν οι θέσεις του Βενιζέλου και του βασιλιά Κωνσταντίνου; **Σ.Ο.Σ.**

Η θέση του Βενιζέλου: θεωρούσε ότι η Αντάντ θα επικρατούσε στον πόλεμο και επιθυμούσε η Ελλάδα να μπει στο πλευρό της για να διαφυλάξει ότι εδάφη κέρδισε από τους βαλκανικούς πολέμους και για να διευρύνει τα σύνορά της. Με την άποψη αυτή συμφωνούσαν μεγάλα τμήματα του απλού λαού που εμπνέονταν από τη Μεγάλη Ιδέα και

κυρίως οι μεγαλοαστοί που πίστευαν στην ανάγκη δημιουργίας μιας μεγάλης και ισχυρής Ελλάδας.

Η θέση του Κωνσταντίνου: ήθελα την Ελλάδα σύμμαχο των Κεντρικών Δυνάμεων. Επειδή όμως η Οθωμανική Αυτοκρατορία και η Βουλγαρία είχαν ταχθεί με το μέρος των Γερμανών, ο Κωνσταντίνος υποστήριζε σε συνεννόηση με τον Γερμανό αυτοκράτορα, τη «διαρκή ουδετερότητα» επειδή έτσι θα προστατευόταν από τον πόλεμο. Με την άποψη αυτή συμφωνούσαν οι μικροαστοί που είχαν φοβηθεί από την προοπτική ένταξης στο ελληνικό κράτος του ισχυρού εξωελλαδικού ελληνικού κεφαλαίου που δεν θα μπορούσαν να ανταγωνιστούν και από τμήματα του λαού που είχαν κουραστεί να πολεμούν από την εποχή των βαλκανικών πολέμων.

Ο Εθνικός Διχασμός: Έτσι ονομάστηκε η πολιτική κρίση που ξεκίνησε στην Ελλάδα το Φλεβάρη του 1915 με διαφωνία ανάμεσα στον πρωθυπουργό Βενιζέλο και το βασιλιά Κωνσταντίνο. Η ένταση συνεχώς κλιμακωνόταν κι έφτασε να διαμορφωθούν στην Ελλάδα δύο κυβερνήσεις, μία στην Αθήνα και μια στη Θεσσαλονίκη (καλοκαίρι του 1916). Πρόκειται ουσιαστικά για την πρώτη εμφύλια σύγκρουση στην Ελλάδα του 20^{ου} αιώνα.

Η δυναμική επέμβαση της Αντάντ και η έξωση του Κωνσταντίνου: Η Αντάντ κατέλαβε τον Πειραιά και απαίτησε την απομάκρυνση του Κωνσταντίνου από τον θρόνο. Ο Κωνσταντίνος χωρίς να παραιτηθεί εγκατέλειψε τη χώρα τον Ιούνιο του 1917 και άφησε τον γιο του Αλέξανδρο στο θρόνο.

Η ανάληψη εξουσίας από τον Βενιζέλο: Ο Βενιζέλος ήρθε στην Αθήνα κήρυξε πόλεμο στις Κεντρικές Δυνάμεις, επανέφερε τη Βουλή που είχε εκλεγεί το Μάη του 1915 η οποία ονομάστηκε «**Βουλή των Λαζάρων**» και χιλιάδες φιλοβασιλικοί δημόσιοι υπάλληλοι και στρατιωτικοί απολύθηκαν.

52. Τι ξέρεις για τη Ρωσική ή Οκτωβριανή επανάσταση;

Ρώσοι κομμουνιστές, οι μπολσεβίκοι με επικεφαλής τον ηγέτη τους Λένιν, υποστήριζαν ότι έπρεπε να καταργηθεί η φιλελεύθερη προσωρινή κυβέρνηση, όλη η εξουσία να περάσει στα σοβιέτ, η γη να μοιραστεί στους αγρότες και η Ρωσία να αποσυρθεί αμέσως από τον πόλεμο.

Τελικά οι μπολσεβίκοι κυριάρχησαν, από τον Μάη του 1917 στα σοβιέτ.

Ιδιαίτερα ενισχυμένοι οργάνωσαν νέα επανάσταση στην Πετρούπολη που επικράτησε ως Οκτωβριανή επανάσταση καθώς έγινε τον Οκτώβρη του 1917.

53. Σε τι ενέργειες υποχρεώθηκε η Γερμανία με τη συνθήκη των Βερσαλλιών (1919);

Σ.Ο.Σ.

Η Γερμανία υποχρεώθηκε:

1. Να παραχωρήσει εδάφη στη Γαλλία, το Βέλγιο, τη Δανία και στις νεοσύστατες Πολωνία, Τσεχοσλοβακία και Λιθουανία.
2. Να αναγνωρίσει τη Ρηνανία και το Σάαρ ως αποστρατικοποιημένη ζώνη.
3. Να πληρώσει μεγάλες πολεμικές αποζημιώσεις.
4. Να εγκαταλείψει εδάφη που είχε πάρει από τη Σοβιετική Ένωση με τη συνθήκη του Μπρεστ-Λιτόφσκ.
5. Να αφοπλιστεί (δηλαδή να περιορίσει στο ελάχιστο τις ένοπλες δυνάμεις της).

6. Σε τι ενέργειες υποχρεώθηκε η Βουλγαρία με τη συνθήκη του Νεϊγύ; Σ.Ο.Σ.

Η Βουλγαρία υποχρεώθηκε:

1. Να παραιτηθεί από κάθε διεκδίκηση για την Ανατολική Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη. Τα εδάφη αυτά δόθηκαν στην Ελλάδα.
2. Να παραχωρήσει εδάφη στη Ρουμανία και τη Γιουγκοσλαβία.
3. Να κάνει αμοιβαία ανταλλαγή πληθυσμού με την Ελλάδα.

54. Σε τι ενέργειες υποχρεώθηκε η Οθωμανική Αυτοκρατορία με τη συνθήκη των Σεβρών;

Σ.Ο.Σ.

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία υποχρεώθηκε:

1. Να παραχωρήσει την κυριαρχία της Μεσοποταμίας (σημερινό Ιράκ), της Παλαιστίνης και της Υπεριορδανίας (σημερινή Ιορδανία) στη Βρετανία.
2. Να παραχωρήσει την κυριαρχία της Συρίας και του Λιβάνου στη Γαλλία.
3. Να δώσει ανεξαρτησία στο Κουρδιστάν και στην Αρμενία.
4. Να παραχωρήσει στην Ελλάδα την Ίμβρο, την Τένεδο και τη Θράκη (ως λίγο έξω από την Κωνσταντινούπολη).
5. Να αναγνωρίσει την ελληνική κυριαρχία στα νησιά του βόρειου και ανατολικού Αιγαίου.

Επίσης:

1. Η Ιταλία παραχωρούσε τα Δωδεκάνησα (εκτός Ρόδου) στην Ελλάδα.
2. Η Αντάντ ανέθετε τη διοίκηση της Σμύρνης για 5 χρόνια στην Ελλάδα.
3. Τα Στενά τέθηκαν υπό διεθνή έλεγχο.

Έτσι, διαλύθηκε η Οθωμανική Αυτοκρατορία.

55. Τι ξέρεις για την απόβαση στην Σμύρνη; Πως αντέδρασαν οι πληθυσμοί;

Τον Απρίλιο του 1919 το Συμβούλιο του Παρισιού έδωσε εντολή στην Ελλάδα να στείλει στρατεύματα στη Μικρά Ασία. Στις 2 Μάη του 1919 ο ελληνικός στρατός αποβιβάστηκε στη Σμύρνη και κατέλαβε μια περιοχή έκτασης 17.000 χλμ.

Οι αντιδράσεις: Οι Έλληνες της Μικράς Ασίας ενθουσιάστηκαν. Οι Τούρκοι της περιοχής αντέδρασαν αρνητικά και άρχισαν επεισόδια μεταξύ τουρκικού και ελληνικού πληθυσμού.

Οι Ιταλοί που είχαν καταλάβει εδάφη νότια της ελληνικής ζώνης δυσαρεστήθηκαν.

56. Τι γνωρίζεις για τη Συνθήκη της Λωζάννης (1923); **Σ.Ο.Σ.**

Εκπρόσωπος της Ελλάδας στη Συνθήκη της Λωζάννης ορίστηκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Στις 24 Ιουλίου 1923 υπογράφηκε η Συνθήκη. Με αυτήν επισημοποιήθηκε η τουρκική κυριαρχία στη Μικρά Ασία και την ανατολική Θράκη. Στην Τουρκία παραχωρήθηκαν ακόμα η Ίμβρος και η Τένεδος, στη Συνθήκη αυτή ενσωματώθηκε και η ελληνοτουρκική Συνθήκη

ανταλλαγής πληθυσμών, σύμφωνα με την οποία οι ορθόδοξοι χριστιανοί της Τουρκίας έπρεπε να μετοικήσουν στην Ελλάδα (εξαιρέθηκαν οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου) ενώ οι μουσουλμάνοι της Ελλάδας έπρεπε να μετοικήσουν στα τουρκικά εδάφη (εξαιρέθηκαν οι μουσουλμάνοι της δυτικής Θράκης).